

Nærings og handelsdepartementet
Postboks 8014 Dep.
0030 Oslo

Deres ref.: 200302779-3/TRW

Vår ref.: BV utg. 0894/03 BD/BK
Sak nr. AL/03

Dato: 09.09.2003

BERGVESENETS KOMMENTARER TIL HØRINGSNOTAT OM NY MINERALLOV

Vi viser til tidligere korrespondanse og møter vedrørende ovennevnte sak.

Innledningsvis vil vi peke på at vi i tidligere korrespondanse og møter har gjort våre generelle syn gjeldende. Bergvesenet med Bergmesteren for Svalbard (Bergvesenet) er av den mening at forslaget til ny minerallov vil kunne gi bidrag til økt verdiskapning innen bransjen så vel som økt samfunnsmessig kontroll med en del uheldig utslag av virksomheten. Vi ønsker spesielt velkommen forslaget om et felles tilsynsregime for all norsk mineralindustri hjemlet i mineralloven og lagt til Bergvesenet. Bergvesenet vil peke på at det bergfaglige miljøet i Norge er kritisk lite og det er ingen signaler om en snarlig bedring. Bergvesenet representerer i dag det siste større bergfaglige fagmiljøet utenfor universitetet i Trondheim. Det er ingen muligheter til å bygge opp noe alternativt fagmiljø i tillegg til Bergvesenet. Ut i fra dette tillater vi oss å mene at vi er det eneste fagmiljøet i Norge som er i stand til å ivareta det tilsynsregimet som foreslås.

Vi vil ut over dette konsentrere oss om våre kommentarer til enkelte paragrafer i lovforslaget.

§ 8 Varslingsplikt for leter.

Regelens utgangspunkt er etter vår mening riktig. Grunneier bør få vite hvilke letearbeider som foregår på hans eiendom. Regelen er dog etter vår mening noe vidtrekkende.

Leteområdet kan i noen tilfeller omfatte mange grunnstykker med mange grunneiere, grunneiere kan i mange tilfeller være vanskelige å finne (grunnbøkene viser ikke dagens adresse), enkelte grunnstykker kan være eid av mange og til dels vanskelig tilgjengelige grunneiere. Vi har eksempler på grunnstykker eid av over hundre sameiere på grunn av at grunnstykket inngår i uskiftet dødsbo. Noen av grunneierne kan være utvandret eller etterkommere av utvandrere.

Bergvesenet foreslår derfor at det tas inn en modifierende faktor som følger: ”Leteren skal, dersom dette ikke er forbundet med urimelig ulempe, varsle eieren og brukeren ...

Bergvesenet forstår det slik at regelen om at varslet normalt skal skje muntlig er ment som en anvisning av at dette kan skje på en enkel måte. Vi er imidlertid ikke fremmed for at det av og til kan være enklere for leter å varsle grunneier og bruker skriftlig. Vi foreslår derfor at loven gir anvisning på at varslet kan være enten skriftlig eller muntlig.

§ 15 Varslingsplikt for undersøker.

De samme forhold gjør seg i stor grad gjeldende for undersøker som for leter etter § 8. Våre kommentarer under denne bestemmelsen vil derfor gjelde tilsvarende. En mulighet til å kunne varsle en større gruppe er ved å annonsere i en alminnelig lest lokalavis på stedet. Dette vil særlig kunne være aktuelt for den som har undersøkelsesrett da denne på grunn av sin bergrett ikke behøver å være redd for å ”flagge” sin virksomhet.

Ofte vil undersøkerens arbeider ikke medføre noe inngrep i annen manns grunn. Ved flybåren geofysikk kan en stort antall grunneiere i og for seg berøres uten at dette medfører noe inngrep i grunnen. Bergvesenet ber departementet vurdere om det i slike tilfeller er nødvendig med like strenge regler for varsling.

§ 21 Karantene.

Bergvesenet mener at en tre års karantene er alt for lang. Karantenebestemmelsen er gitt for å hindre at noen spekulerer i å la bergrettigheter gå i det fri for så å mute dem på nytt. Dette er en omgåelse av lovens intensjon om en 7 års grense på undersøkelsesretter og det vil også kunne innebære besparelser for søkeren. Dette siste blir enda mer viktig dersom det innføres progressive avgifter på rettighetene.

Bergvesenet mener imidlertid at en karantenetid på 6 måneder er mer enn tilstrekkelig for å ivareta disse hensynene. Ved ikke å kunne søke om undersøkelsesrett i området på 6 måneder vil en løpe en betydelig risiko for å tape bergrettighetene i området. Dersom en ikke får en ny søker på området innenfor karantenetiden på 6 måneder så framstår ikke området som så attraktivt at det er viktig for samfunnet å få inn ny søker. På den annen side vil en 6 måneders frist være tilstrekkelig lang til å avskrekke eventuell spekulasjon i det å la området gå i det fri for så å søke om ny bergrettighet med den hensikt å spare penger.

§ 38 Ekspropriasjon.

Bergvesenet ber om at rett til adkomst (vei) til utvinning og undersøkelsesområdet blir tatt inn i § 38. Dette er helt nødvendig ikke minst fordi dette ikke følger direkte av undersøkelsesretten.

§ 44. Aktørgodkjenning.

Da aktørgodkjenning skal gis for den enkelte forekomst med et fastsatt driftsområde slik at det enkelte selskap som driver med mineraluttak uansett må ha flere aktørgodkjenninger så kan det ikke være nødvendig med presiseringen i § 44 andre ledd.

Bergvesenet ber departementet vurdere behovet for nærmere utdyping av kriterier for godkjenning av aktører i forskrift.

§ 49 Områder unntatt fra leting og undersøkelse

Bergvesenet er meget tilfreds med at nedlagte gruveområder generelt unntas fra områder hvor det er generell anledning til å lete og undersøke. Relativt ferske eksempler fra Tverrfjellet gruver viser hvor viktig det er å ha spesiell kontroll med disse aktivitetene i nedlagte gruveområder.

Bergvesenet er kjent med at det fra industrihold er uttrykt bekymring for at man nå søker å legge hindringer i veien for leting og undersøkelser på nedlagte gruveområder. Disse områdene står fram som noe av de mest attraktive lete- og undersøkelsesobjektene vi har for mutbare mineraler.

Bergvesenet forstår denne frykten og mener at det ikke er hensiktsmessig å gi grunneier rett til å nekte undersøkelser på slike områder. Derimot er det svært viktig, for å unngå blottlegging av forurensende mineraler og ødeleggelse av sikrings- og arronderingsarbeider, at Bergvesenet får mulighet til å styre hvor og hvordan leting og undersøkelser skal foregå i nedlagte gruveområder.

Det er ikke bare i nedlagte gruveområder at dette er viktig. Det er like viktig å unnta alle bergvelter fra fri lete- og undersøkelsesrett. Her vil potensialet for å sette i gang kjemiske reaksjoner som leder til alvorlig forurensning være særdeles stort. Vi ber derfor om at bergvelter tas inn i pkt. g.

Bergvesenet har i de siste år forestått en rekke arbeider i nedlagte gruveområder med sikte på å redusere utslipp av tungmetaller. Kostnadene ved disse arbeidene har på statens hånd beløpt seg til flere titalls millioner kroner. Undersøkelsesarbeider på slike steder kan ødelegge effekten av dette arbeidet. Det er derfor viktig med kontroll av undersøkerne.

§ 60 Dekning av kostnader ved opprydning og sikring.

Bergvesenet vil peke på at det i forslag til standardavtale mellom bergverksindustriens næringsorganisasjoner og ulike grunneierorganisasjoner er tatt med et punkt om sikkerhetsstillelse til fordel for grunneier for utgifter forbundet med sikring og opprydning. Det er etter vår mening avgjørende at det ikke blir stilt dobbelt krav om slik sikkerhetsstillelse. En samordning mellom de to ordningene er derfor nødvendig. Bergvesenet mener det er naturlig at samordningen skjer i standardkontrakten og ikke i lovteksten. Vi ber likevel om å få komme tilbake til dette.

Statens forurensningstilsyn (SFT) har også anledning til å stille sikkerhet for arbeider forbundet med opprydning med sikte på å redusere utslipp etter gruvedriften. Dette vil i praksis bety samme arbeider som det vi kan sette krav om avsetning for. Det bør være en målsetning at det ikke skal kreves mer enn en avsetning for de samme arbeidene. Vi ber derfor departementet vurdere en samordning av retten til å kreve avsatt midler til sikring av krav i forbindelse med opprydning etter endt drift på mineralske resurser.

§ 64 Årsavgift til grunneieren.

Bergvesenet kjenner til at det fra industrihold har vært uttrykt misnøye med forslaget om å øke avgiften til grunneier ved drift på mutbare mineraler fra 1 promille til en prosent av omsetningsverdien uten øvre grense. Bergvesenet mener at en prosent totalt sett ikke framstår som en urimelig avgift å betale for retten til å bryte malm på annenmanns grunn. Bergvesenet tror heller ikke at dette vil virke avskrekkende på industrien i forhold til nye prosjekter.

Bergvesenet har imidlertid forståelse for at igangværende bergverk på mutbare mineraler finner det urimelig med en tidobling av avgiften som følge av lovendringen. Vi ber derfor departementet vurdere overgangsordninger for bergverk som er i drift ved lovens ikrafttreden. Slik at de enten får fortsette med dagens avgiftsnivå eller at det legges inn en overgangsperiode.

Vi ber videre om en klargjøring av avgiftsgrunnlaget. Hva ligger i begrepet omsetningsverdien. Er det før eller etter oppredningsverket. Er f.eks. mikronisering med i omsetningsverdien. Bergvesenet foreslår at løsningen i bergverkslovens § 42 legges til grunn dog med en modernisering av språkbruken.

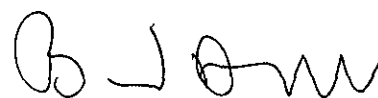
En annen løsning er å skjele til pukk- og grusbransjen der det er fakturert salg etter knusing og sikting som i de fleste tilfeller er grunnlaget for avgiftsberegning. Dersom man foreslår et beregningsgrunnlag med en betydelig foredling må man vurdere en øvre grense for avgiften.

§ 67 Tilbaketrekking av aktørgodkjenning.

Bergvesenet ber om at det blir tatt inn en mulighet for tilbaketrekking av aktørgodkjenningen for de tilfeller der det i ettertid inntreffer endringer i forhold som må anses vesentlige ved tildelingen av aktørgodkjenningen. Spesielt tenker vi på de tilfeller der selskap mister nøkkelpersonell og står igjen uten tilstrekkelig bergfaglig kompetanse til å drive de uttak de er aktørgodkjent for. Her er det nødvendig med tilstrekkelige hjemler for å kunne få stoppet en ukynlig drift. En mulighet til å kunne trekke tilbake aktørgodkjenningen vil være til god hjelp.

Med hilsen

 Per Zakken Brekke
 bergmester

Bård Dagestad
 underdirektør